ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ЮРИЙ ГАГАРИН" – СЛИВЕН
тел./факс: 044/624537; GSM: 0877788935; E-mail: ou_gagarin@abv.bg

Утвърждавам!
Директор:……..
/ Галя Илиева /

Програма
за
превенция на ранното напускане на училище
учебна 2021-2022 година

Превенция - предупреждение; мерки за ограничаване и/или елиминиране на предпоставки и рискови фактори за даден процес

Ранно напускане на училище - процес, който оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на общността и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план.

„Отпадане от училище е отписването от училище на ученик до 18-годишна възраст на основание чл.173, ал.2, т.2 и 3 преди завършване на последен гимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище."
(Закон за предучилищното и училищното образование, 2015; Допълнителни разпоредби §1., т.18)

„Преждевременно напуснал училище е лице на възраст между 18 и 24 години, завършило най- много основно образование, което не участва в никаква форма на образование или обучение."
(Закон за предучилищното и училищното образование, 2015; Допълнителни разпоредби §1., т.21)

Цели

- Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие на децата и учениците в училище
- Равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация на децата и учениците
- Ограничаване отпадането на деца и ученици от училище
- Участие в развитието на местната общност и страната

Очаквани резултати

1. Намаляване влиянието на социалното неравенство върху ученето
2. Активно участие на децата и учениците в дейността на училището
3. Осигуряване на успешен преход на децата и учениците между различните степени на образование
4. Постепенна промяна на родителските нагласи и припознаване на образованието като ценност

Разработването на програма за превенция на ранното напускане на училище, съкр. **Програма**, е регламентирано от Закона за предучилищното и училищното образование (2015) и подзаконовите актове по прилагането му.
Програмата е в съответствие със Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).
При изготвянето на Стратегическата рамка е взета предвид Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020), в която е отчетена необходимостта от широкообхватни политики и мерки, насочени към осигуряване на успешен преход между различните степени на образование.
Програмата е съобразена с Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (ПМС № 100/08.06.2018г., изм. и доп. от ПМС № 259/14.10.2019г.).
В Програмата са отразени идеите на Стратегията за развитие на ОУ „Юрий Гагарин" - Сливен (2020-2024) и стремежа на педагогическия екип за реализирането им.
При залагане на дейностите в Програмата е отчетено, че образователният процес се провежда в условия на обявена извънредна епидемична обстановка в Република България, свързана с разпространението на заболяването COVID-19 (Решение № 325 от 14.05.2020г. на Министерския съвет).
Срокът на извънредната епидемична обстановка е удължаван неколкократно и до 30.11.2021г. (Решение № 629 от 26.08.2021г. на Министерския съвет).
Въведените противоепидемични мерки на територията на цялата страна, съгласно заповеди на министъра на здравеопазването за ограничаване разпространението на заболяването COVID–19, са предпоставка за затруднения при изпълнението на Програмата.

1. Основни причини за ранното (преждевременно) напускане на училище

1.1. Икономически причини
Безработица и понижен жизнен стандарт; ниски доходи и бедност; финансови затруднения на семействата; помощ при отглеждане на по-малки братя и сестри и др.

1.2. Социални причини
Родителска незаинтересованост; функционална неграмотност или ниско образование на родителите; противоречия, конфликти/кризи в семейството; непълни семейства

1.3. Образователни причини
Ниска степен на готовност за училище; трудности в усвояването на учебното съдържание; липсващи навици и мотивация за учене; негативни нагласи; начин на оценяване; качество на учебниците и др.

1.4. Етнокултурни причини
Силнодействащи вътрешногрупови норми; натиск на етнокултурните традиции; липсваща родителска мотивация и др.

1.5. Институционални причини
Недостатъчна координация между институциите на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище

1.6. Причини, свързани със здравния статус
Здравословно състояние и функционална независимост

2. Визия на училището за превенцията на ранното (преждевременно) напускане

2.1. Превенция на преждевременното напускане на училище е предотвратяване възникването на предпоставки за преждевременно напускане и ограничаване на условията, които го благоприятстват.

2.2. Интервенция на преждевременното напускане на училище е създаване на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретната ситуация за отделното дете/ученик и следване на принципа за решаване на проблемите на най-ниско ниво.

№	Мерки и дейности	Срок	Отговорник
Мерки за превенция на преждевременното напускане на училище			
1.Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, взаимоотношения, управление; ясно дефиниране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в образователния процес; осигуряване развитието на всяко дете и ученик и подобряване на взаимодействието в училище			
1.1.	Провеждане на информационна кампания сред родителите на деца, които ще се обучават в групи за задължително предучилищно образование (ГЗПО) – 5 и 6-годишни и I клас	втори срок на предходната учебна година - септември 2021	учители – ГЗПО, НЕ; екип за обхват
1.2.	Взаимодействие с родителите за обхващане и включване на деца и ученици в образователната система – разясняване на ползите от образованието	втори срок на предходната учебна година – септември 2021	учители – ГЗПО, НЕ, ПЕ; екип за обхват
1.3.	Актуализиране на Правилника за дейността на училището - дефиниране на права, задължения и отговорности на участниците в образователния процес за постигане на ползотворно взаимодействие в училище **(УКПППУ)**	септември 2021	временна училищна комисия
1.4.	Проследяване на посещаемостта на педагогическите ситуации и учебните часове и изпращане на уведомителни писма до родителите **(УКПППУ)**	ежеседмично	групови и класни ръководители
1.5.	Информиране на дирекция „Социално подпомагане” по настоящ адрес на детето/ученика за допуснати 3 и повече/5 и повече отсъствия по неуважителни причини	ежемесечно	ръководство на училището
1.6.	Подаване на информация за отсъствията на учениците към Националната електронна информационна система за предучилищно и училищно образование (НЕИСПУО)	ежемесечно	ръководство на училището
1.7.	Поддържане на система за ранно предупреждение и осигуряване на база данни за предизвикателствата на училищно ниво – актуализиране на Регистъра за наличие на рискови фактори в средата/ситуацията на децата и учениците **(УКПППУ)**	ноември 2021; януари, март 2022	педагогически съветник; групови / класни ръководители
1.8.	Идентифициране на деца и ученици, застрашени от отпадане (проучване, анализиране и систематизиране на причините); актуализиране на Регистъра на учениците, застрашени от отпадане **(УКПППУ)**	ноември 2021	групови / класни ръководители; екип за обхват; педагогически съветник
1.9.	Проследяване на преместването на деца и ученици – взаимодействие с приемащите училища	при случай на преместване	ръководство на училището
1.10.	Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение		
	А) Дейности за превенция на тормоза и насилието = изготвяне съвместно с децата/учениците на правила за поведение в групата/паралелката	съобразно Плана за превенция и	групови и класни ръководители;

	= разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование (час на класа, занимания по интереси) = партньорство с родителите за преодоляване на проблемни ситуации = дейности за развитие на компетентностите на всички членове на училищната общност, в т.ч. запознаване с различни форми на насилие и с техники за преодоляването им	интервенция на насилието и тормоза	учители на ГЦОУД; Координа-ционен съвет
	Б) Включване на отделни ученици в дейности за въздействие върху вътрешната мотивация и преодоляване на проблемното поведение	при констатиране на проблемно поведение и неприемливи поведенчески прояви	класни ръководители; координатор
1.11.	Създаване на подходяща организация за обхващане на деца/ученици при преход от присъствено обучение към обучение от разстояние в електронна среда (ОРЕС) в условия на извънредна епидемична обстановка в страната	при промяна на противоепидемич ните мерки	ръководство на училището
2.*Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик - постигане на по-добри резултати от обучението; придобиване на ключови компетентности и осигуряване на възможности за личностна и професионална реализация*			
2.1.	Включване на ученици (I - IV кл.) в групи за целодневна организация на учебния ден в училище - дейности по самоподготовка; организиран отдих и физическа активност; занимания по интереси	септември 2021	класни ръководители и учители на ГЦОУД
2.2.	Прилагане на съвременни методи на преподаване, съобразени с индивидуалността на детето/ученика – провокиране на трайно внимание и интерес	през цялата учебна година	групови ръководители; учители – НЕ, ПЕ
2.3.	Дейности за превенция на обучителните затруднения		
	А) Наблюдение на развитието на отделни деца/ученици, които срещат затруднения в обучението	през цялата учебна година	групови / класни ръководители; учители
	Б) Обсъждане на информация от входните равнища по учебни предмети и индивидуалния напредък на учениците в обучението	октомври 2021	класни ръководители; учители по общообразов. предмети
	В) Извършване оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5- и 6-годишна възраст	при индикации	педагогически специалисти
	Г) Включване на отделни ученици в дейностите: = Допълнително обучение по учебни предмети с акцент върху обучението по български език; = Консултации по учебни предмети (извън редовните учебни часове); = Логопедична работа	след преценка на необходимостта	класни ръководители; учители по общообразов. предмети; координатор
	Д) Определяне на деца/ученици, на които е необходимо да се извърши оценка на индивидуалните потребности (за осигуряване на допълнителна подкрепа)	след 3 месеца от началото на предоставянето	групови и класни ръководители;

		на обща подкрепа	координатор
2.4.	Участие във форми за обмен на добри педагогически практики	при покана за участие	ръководство на училището; учители
3. *Осигуряване на достъп до образование и повишаване качеството на образованието за децата и учениците от уязвими етнически общности*			
3.1.	Включване на деца, необхванати в системата на предучилищното образование и намаляване на риска от възникване на обучителни затруднения в начален етап на училищното образование	септември 2021	учители / ГЗПО; екип за обхват
3.2.	Повишаване на интеркултурната компетентност на всички участници в образователния процес	през цялата учебна година	ръководство на училището; главен учител
4. *Достъп до качествено образование за деца и ученици със специални образователни потребности (СОП)*			
4.1.	Осигуряване на ресурсен учител в зависимост от индивидуалните потребности на децата/учениците със СОП	часове за ресурсно подпомагане съгласно плана за подкрепа	ръководство на училището
4.2.	Осигуряване на подходящи учебни помагала и пособия за работа в ресурсния кабинет - образователна интеграция на учениците със СОП	съгласно плана за подкрепа	ресурсен учител; ръководство на училището
4.3.	Създаване на подкрепяща среда - насърчаване участието на учениците със СОП в изяви по интереси	през цялата учебна година	ЕПЛР
4.4.	Повишаване квалификацията на учителите за работа с деца и ученици със СОП	след проучване на потребностите	ръководство на училището; главен учител
Мерки за интервенция на преждевременното напускане на училище			
1.*Повишаване на участието и ангажираността на родителите*			
1.1.	Поддържане на ефективен диалог между училището и семействата като алтернатива на традиционната родителска среща	през цялата учебна година	групови / класни ръководители; екип за обхват
1.2.	Насърчаване на отговорно родителство - сътрудничество с учителите и училищното ръководство с цел редовно посещение на училище	през цялата учебна година	образователни медиатори; психолог; педагогически съветник
1.3.	Засилване ролята на Обществения съвет – участие при обсъждане на програмата за превенция на ранното напускане на училище	септември 2021	представител от Обществения съвет
1.4.	Приобщаване на родителите към образователния процес и насърчаване на участието в училищния живот (включване в подготовката на училищни празници)	преди изявата	екип за подготовка на изявата
1.5.	Консултиране на родители, прекъснали образованието си – насочване към възможности	при необходимост	учители; ръководство на училището
2.*Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество като процес на сътрудничество*			

2.1.	Повишаване ролята на класния ръководител за развитие на класа като екип и консултиране на ученици и родители	през цялата учебна година	класни ръководители – НЕ, ПЕ
2.2.	Съдействие на деца, ученици и родители за преодоляване на затруднения в образователен, социален или личен план (индивидуален подход) - навременно идентифициране, ефективна комуникация		групови / класни ръководители
2.3.	Прилагане на практиката „ученици-наставници" за постигане на сплотена училищна общност	ноември 2021 – юни 2022	Ученически съвет
2.4.	Ангажиране на Ученическия съвет с дейности за предотвратяване на отпадането от училище (придружаване на ученици до училище от връстници)		
3.*Кариерно ориентиране и подготовка на учениците за информиран избор*			
3.1.	Информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване прехода на учениците от VII клас между отделните степени на училищно образование, в т.ч. при взаимодействие с ЦПЛР-ЦКО	октомври 2021 – август 2022	класни ръководители; педагогически съветник; кариерен консултант
3.2.	Подкрепа на учениците от VII клас за придобиване на образователна степен, продължаване на образованието и подходящ избор на професия - индивидуална и групова работа, в т.ч. участие в Дни на отворените врати и „Панорама на образованието–2022"	през цялата учебна година	класни ръководители; педагогически съветник; психолог
3.3.	Насърчаване на родители към участие в дискусии за професиите в часа на класа	по тематично разпределение	класни ръководители
3.4.	Провеждане на информационна кампания сред учениците от VII клас (национално външно оценяване, график на дейностите по приемане на ученици в неспециализирани училища след завършено основно образование за учебната 2022-2023 година)	март – юни 2022	училищна комисия по професионално ориентиране
3.5.	Организиране на среща между родители, ученици от VII клас и представители на профилирани и професионални гимназии в Сливен	юни 2022	ръководство на училището; комисия по професионално ориентиране
4.*Подкрепа за развитието на децата и учениците, ограничаване на преждевременното напускане и предотвратяване на социалното изключване*			
4.1.	Взаимодействие на образователните медиатори с групови/класни ръководители, родители и ученици	през цялата учебна година	образователни медиатори
4.2.	Предоставяне на допълнителна подкрепа на ученици със СОП, хронични заболявания, ученици в риск, с изявени дарби и др.	съгласно плана за подкрепа	ЕПЛР
4.3.	Развитие на ученическото самоуправление чрез подпомагане на Ученически съвет	през цялата учебна година	класни ръководители; педагогически съветник
4.4.	Подпомагане на медиативната практика в училище (училищно посредничество) – предотвратяване на конфликти; проучване на предпоставки за възникване	през цялата учебна година	психолог – училищен медиатор;

	на конфликтни ситуации; разрешаване на конфликти без насилие **(УКПППУ)**		педагогически съветник
5.*Прилагане на система за ранно предупреждение – след идентифициране на децата и учениците, застрашени от преждевременно напускане; прилагане на индивидуален подход за всеки застрашен*			
5.1.	Работа със семейството – посещение на адрес, консултиране на родителите и повишаване на отговорността за образованието на децата им	по сигнал на групови/класни ръководители и след преценка на риска от отпадане на дете/ученик от училище	класни ръководители; образователни медиатори
5.2.	Подкрепа на ученици - насочване към работа с психолог/педагогически съветник (индивидуална или групова работа) **(УКПППУ)**		психолог; педагогически съветник
5.3.	Подкрепа на ученици - насочване към група за целодневна организация на учебния ден		класни ръководители – НЕ
5.4	Действия в изпълнение на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (2018, изм.и доп. 2019)		екип за обхват; групови/класни ръководители
5.5.	Подаване на сигнал до дирекция „Социално подпомагане" по настоящ адрес на детето/ученика при липса на съдействие и подкрепа от родителите и възпрепятстване процеса на приобщаване на децата им в училищната среда **(УКПППУ)**	при необходимост	ръководство на училището; класни ръководители
5.6.	Информиране на кмета на общината за неосигурено задължително присъствие на деца/ученици с цел предприемане на действия спрямо родителите по реда на чл. 347 от ЗПУО		ръководство на училището; екип за обхват
6. *Организиране на занимания по интереси - осмисляне на свободното време на учениците чрез изява в предпочитана дейност; повишаване мотивацията за участие в образователния процес; развиване на знания, умения и компетентности*			
6.1.	Осигуряване на достъп до организирани занимания по интереси - включване на учениците в дейности по проекти и програми на различни равнища	октомври 2021 – юни 2022	учители – НЕ, ПЕ, ГЦОУД
6.2.	Съдействие на деца и ученици при участие в извънкласни и извънучилищни дейности (състезания, конкурси, фестивали, викторини), в т.ч. съвместни изяви с други училища **(УКПППУ)**	през цялата учебна година	групови / класни ръководители; учители/ГЦОУД педагогически съветник
6.3.	Поощряване на децата и учениците с морални и материални награди - стимулиране на постиженията в заниманията по интереси и за приноса към развитието на училищната общност **(УКПППУ)**		ръководство на училището
6.4.	Включване на ученици с отсъствия по неуважителни причини и наложени санкции в извънкласни и извънучилищни дейности	съобразно конкретния случай	класни ръководители; координатор
6.5.	Включване на учениците в летни ваканционни дейности	юни - август 2022	дежурни учители

Забележки:

1. В текста са използвани следните съкращения:
   - ГЗПО = група за задължително предучилищно образование
   - ГЦОУД = група за целодневна организация на учебния ден
   - ЕПЛР = екип за подкрепа за личностно развитие
   - ЗПУО = Закон за предучилищното и училищното образование
   - координатор = координатор обща и допълнителна подкрепа
   - НЕ = начален етап
   - ПЕ = прогимназиален етап
   - СОП = специални образователни потребности
   - ЦПЛР-ЦКО = Център за подкрепа за личностно развитие-Център за кариерно ориентиране

2. Програмата е отворена за промени и допълнения през учебната година.

Училищна комисия за актуализиране на програмата:

Магдалена Ганева – педагогически съветник
Соня Кирова – учител начален етап
Християн Торлозов – учител прогимназиален етап

Настоящата програма е приета с решение на Педагогическия съвет – Протокол № 14/01.09.2021г. с участие на представител от Обществения съвет и утвърдена със Заповед № РД-06-791/03.09.2021г. на директора на училището.